

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Duhovniki in gospodarska podjetja.

Dandanes imamo duhovnike, ki so se popolnoma udingali pri raznih gospodarskih podjetjih, denarnih zavodih, posojilnicah, zadrugah, konsumih. Vsled tega seveda popolnoma zanemarjajo svoj pravi poklic, namreč duhovniški poklic. Nekateri duhovniki sploh več ne izvršujejo svojih dolžnosti, temveč so nastavljeni, dobro plačani ravnatelji in sploh uradniki raznih denarnih in gospodarskih zavodov. Nič bi mi ne imeli proti temu sodelovanju duhovnikov pri takih zavodih, če bi delali to iz ljubezni do ljudstva, edino s tem namenom, da pomagajo pri gospodarski povzdigi ljudstva. Toda duhovniki sodelujejo pri vseh teh gospodarskih podjetjih le iz političnih ozirov, da s pomočjo teh gospodarskih organizacij uklenejo ljudstvo v klerikalni jarem.

Duhovniki se torej s tem svojim sodelovanjem pri gospodarski organizaciji vedno bolj in bolj odtegujejo svoji vzvišeni nalogi, ki jim veleva skrbeti za dušni blagor človeštva. In popolnoma naravno je, da mora vsled tega vera pešati. To delovanje duhovnikov pa rodi še druge slabe posledice. Duhovnik se namreč nikakor ne more izobraziti in izučiti v delu, katerega mora opravljati kot predsednik, tajnik ali blagajnik pri raznih denarnih in gospodarskih zavodih. Za tako delovanje je treba drugega pouka in izobrazbe, kakor je pa dobiva mladi lemenatar v semenišču. Iz tega pa sledi, da je tak duhovnik, ki ustanovi kako posojilnico in jo hoče voditi, podoben meščanu, ki prime za plug in hoče orati. Tako delo navadno ni nič prida. Kmečkoga dela navajeni kmetovalec se bo edinole smejal takim poskusom meščana. Pravtako se bo pa tudi izučeni posojilničar ali mlekar smejal duhovniku, ki hoče voditi posojilniška dela ali pa opravljati dela izučenega mlekarja.

Toda takim poskusom se pa ne moremo smejati, ker tu se ne gre za premoženje

dotičnega duhovnika, temveč za premoženje in denar kmetovalcev, ki ga edinole v ta namen nalože v take zavode, da jim dobička prinaša. Če se pa tak zavod slabo vodi, nima izgube dotični, ki zavod vodi, temveč kmetovalce, ki takenü zavodu denar zaupa.

In to slabo in nevarno plat tega duhovniškega delovanja je spoznal tudi papež. Rimski papež se popolnoma zaveda, da je naloga katoliškega duhovnika vzvišena, da katoliški duhovnik ne spada v posojilnico, mlekarjo ali konzum, temveč edinole v cerkev, kjer naj oznanjuje vzvišeni nauk Kristusov. Papež je pa tudi izvedel o raznih nesrečah, ki so zadele denarne zavode, torej posojilnice in druge gospodarske organizacije, katere so vodili nevesči duhovniki. Te nesreče je pa občutilo potem ljudstvo, ki je izgubilo tisočake in tisočake. Vsled tega se je pa rodilo pri ljudstvu nezaupanje in sovraštvo do duhovnikov, kar je seveda tudi zelo slabo vplivalo na versko prepričanje ljudstva in tudi na vero kot tako. Papež kot poglavar cerkve pa tega nikakor ni mogel in smel prenašati. **In izdal je pred kratkim jako umesten ukaz, da duhovniki ne smejo biti ne predsedniki, ne blagajniki, ne tajniki, ne odborniki raznih denarnih zavodov, posojilnic, gospodarskih in pridobitnih zadrug.** Če ta ali oni duhovnik zavzema kako tako mesto, tedaj se mu mora v teku štirih mesecev odpovedati.

Ker so pa naši duhovniki v prvi vrsti politiki, pomenja ta papežev ukaz največji udarec za kranjske klerikalce. Ker gre torej našim klerikalcem v prvi vrsti za klerikalizem, in ne za vero — nočejo ubogati papeža, temveč so se mu direktno uprli. Sam ljubljanski škof, kot ponižni sluga klerikalne misli, je izdal oklice, v katerem pravi, da pojde v Rim k papežu, da izposluje za Kranjsko izjemo. Kakor je pa znano, so papeževi ukazi za vse škofove in duhovnike enako veljavni in bi na ta način kmalu prišli vsi škofove ter zahtevali od papeža, naj prekliče svoje ukaze, katere

izda edinole v korist katoliške cerkve in verskega življenja.

Popolnoma izključeno je torej, da bi papež na ljubo ljubljanskemu škofu, oziroma kranjskim klerikalcem preklical svoj ukaz ter se s tem osmešil pred celim svetom. Papež želi in hoče, da duhovniki vse svoje življenje, vse svoje delovanje posvete edinole veri. In če izdaja ljubljanski knezoškof take oklice, ne pomenja to nič drugega, nego pozivati k uporabi zoper poglavarja katoliške cerkve, pozivati duhovnike k nepokorščini napram papežu.

Naši kmetje naj vedo, da se vsak duhovnik, ki je v odboru kake posojilnice ali kake gospodarske zadruge, upira papeževemu ukazu. In če hočejo naši klerikalci še vedno begati ljudstvo, da se ta papežev ukaz drugače glasi, hočemo navesti sledeči slučaj. Na Moravskem je bil predsednik ciril-metodejske hranilnice pater dr. Hoder. Ta hranilnica je največji klerikalni denarni zavod na Moravskem. Kakor hitro je pa pater dr. Hoder dobil v roke novi ukaz papežev, tedaj se je takoj odpovedal predsedništvu. Češki klerikalni listi pišejo, da bodo le težko pogrešali patra dr. Hoderja, vendar jim pa niti na misel ne pride, da bi ga pozvali, naj se upre papeževemu ukazu, ali pa da bi šel brnski škof v Rim k papežu ter zahteval, naj dovoli dr. Hoderju, da ostane na svojem dosedanem mestu. Moravski klerikalci namreč prav dobro vedo, da bi bil vsak tak korak popolnoma brezuspešen.

Naše ljudstvo je udano veri. In prepričani smo, da bo poučilo to naše verno ljudstvo svoje uporne duhovnike, kako naj izpolnjujejo papeževe ukaze. Če pa ta ali oni duhovnik noče poslušati ukaza papeževoga, tedaj naj ljudstvo samo izvrši ta papežev ukaz s tem, da izobči duhovnike iz odborov vseh posojilnic, gospodarskih in drugih pridobitnih zadrug. S takim nastopom bo naše ljudstvo samo pokazalo, da zna ljudstvo izpolnjevati ukaze najvišjega poglavarja katoliške cerkve.

Politični razgled

Cesar zdrav.

Naš vladar se že zopet spreha po parku Schönbrunnskega gradu in ne samo v notranjih prostorih. Počuti se prav zdravega. Torej so bile vesti k sreči resnične, da ni nič nevarnega.

Novo ministrstvo.

Novo ministrstvo je že od cesarja zapriseženo. Ministrski predsednik je baron Bienert, notranji minister grof Wickenburg, trgovinski minister Weisskirchner, pravosodni minister Hochenburger, minister za uk in bogočastje grof Stürgkh, domobranski minister Georgi, želez. minister Glominski, finančni minister Mayer, minister za javna dela Marek, poljedelski minister baron Wiedmann in minister za Galicijo grof Zaleski. Res, misel ljudskega zastopstva, iz katerega bi imela izhajati vlada, je v Avstriji precej mrtva!

Državni zbor

je sklican z dne 17. januarja k posvetovanjem. Predstavilo se mu bo novo ministrstvo in ministrski predsednik bo v posebnem govoru označil program, katerega hočejo novi ministri izvršiti. Ta program bo, kakor se splošno misli, precej kratek. Ministrski predsednik sam je mnenja, da se nova vlada ne bo dolgo držala. Zato bo baje delavni načrt obsegal le proračun, bančno postavo, dovolitev rekrutov in srbsko pogodbo. Med tem se bo pridno delalo za pogajanja med Čehi in Nemci, in ako se posrečijo, se bo preustrojila vlada.

Ljudsko štetje.

Kaj to pod politično rubriko? Da, da, akoravno so same številke! Ljudsko štetje so javen resničen račun o napredovanju ali nazadovanju narodov, toda samo drugod, ne v Avstriji! Pri nas se pod pritiskem nemških narodnih svetov slepari in dela nasilja na Štajerskem, posebno pa na Koroškem. Zelo ostro protestirajo Slovenci v Trstu, ker se jim tudi tam godi krivica pri štetju. Imeli so o tem že burne velike shode. To, kar se sedaj godi na Koroškem in Primorskem ter v štajerskih nemškutarstvih mestih in trgih, to ni in ne bo nikdar slika pravega stanja, kakor bi kulturna država morala za njo skrbeti, da bi bila nepopačena. Najboljši naš odgovor je resno, smotreno, složno delo, pa bomo napredovali, pa naj nas na papirju stokrat zanikajo.

Nasilja v Nemčiji.

Nemška državna oblast je dala na obmejnem kolodvoru v Myslovicah zapleniti okrog 1000 poljskih molitvenikov, ki so bili poslani iz Krakova v Berlin. Knjige so vredne več tisoč kron. Na slonokostenih

platnicah teh molitvenikov je bil vtisnjen poljski grb z napisom: »Bože zbaw Polsko« (Bog reši Poljsko). Poljski grb in napis sta pruske oblasti tako razburila, da so takoj odredila, da se imajo »državi nevarni« molitveniki zapleniti. To najnovejše junaštvo pruskih vladnih organov pač ne bo nikogar presenetilo, zlasti ako se ve, da zasleduje pruska državna oblast radi hudodelstva celo nekega knjigotržca, ki je dal napraviti posnetek neke poljske zgodovinske slike. Pač smešni so često ljudje v svojem sovraštvu in — strahu.

Na turško-grški meji

se zopet množe spopadi med grškimi četami in turškimi mejnimi stražami. V bližini Papaloli je neka grška četa napadla turško mejno stražo. En vojak je bil ustreljen. Turška straža je tudi streljala ter ustrelila tri Grke, ostali so pobegnili. Neke druga četa je urdla v Kraniji v hišo nekega Rumunca ter umorila njega in njegova dva sina. Turški vojaki so zasledovali napadalce. Pri tem sta bila ustreljena dva vojaka in 4 Grki. Druga četa zopet je napadla nekega posestnika ob vznožju Olimpa, ga umorila ter zaklala 30 glav goveje živine.

Razgled po Kranjskem

r Dobrotnica slovenskega naroda umrla. V četrtek je umrla v Šiški pri Ljubljani gospa Marija Vilharjeva, rojena Skvarča, ter zapustila vse svoje premoženje v znesku 115 tisoč kron družbi sv. Cirila in Metoda. Gospa Vilharjeva je bila rojena leta 1856. v Rovtahn pri Logatcu. Ko se je poročila s svojim soprogom Evgenem Vilharjem, sinom našega notranjskega prvoboritelja, se je nastanila na gradiču Kalu pri Knežaku. Ko je umrla edina 18letna hčerka, je prodala svoj gradič Kalec in poslej živela z možem tiho življenje v Spodnji Šiški. Odpeljali so jo v Knežak. Blagi pokojnici in dobnici ohranimo veden spomin. Da bi našla še mnogo posnemalcev!

r Nemška »Kranjska šparkasa« v Ljubljani. Po deželi se pode agentje nemške »Kranjske šparkase« ter pripovedujejo ljudem, da bodo vsi slovenski denarni zavodi propadli in da bo ostala le »Kranjska šparkasa«. To je povsem iz trte izvita laž in le pobožna želja kranjskih nemškutarjev. Ker je povsod še dovolj nerazsodnih ljudi, se je res že nekaj oseb dalo premotiti, da so vzdignili denar v slovenskih denarnih zavodih in ga nesli v »Kranjsko šparkaso«, da bo še lažje kot doslej podpirala nemške študente, da bodo še bolj odjedali v poznejših letih kruh našim slovenskim fantom, ki jih naš kmet s tako težavo in s tolikimi stroški da šolatf. — Ni pa to edino sredstvo, ki se ga poslužuje

protestantovska šparkasa v Ljubljani. Na Štajerskem v Ptujih izhaja časopis pod imenom »Štajere«. Pisan je v slovenskem jeziku, toda pišejo ga slovenski odpadniki in najzagrizenejši naprotniki Slovencev in njih napredka. Ta list je prinesel strupen članek zoper slovenske hranilnice in posojilnice, proti katerim hujska, kar se da, obenem pa priporoča na vse kriplje nemško šparkaso v Ljubljani. Tega časopisa je ta šparkasa nakupila več tisoč in ga vrgla med ljudstvo po Kranjskem. Ker ljudje ne poznajo tega »Štajerca«, so bili res nekateri kar zbegani in več jih je bilo, ki so prihiteli v slovenske denarne zavode po svoj denar. No, tu so jih podučili, kako stvar stoji in ljudje so se pomirjeni vrnil domov. Priporočamo svojim pristašem, naj ljudem povedo, kakšnih sredstev se poslužuje nemška »Kranjska šparkasa« v Ljubljani, da bi ujela nerazsodne ljudi na svoje limanice. Poučite jih, da je denar v slovenskih denarnih zavodih varno naložen, najbolj varno pa seveda v »Mestni hranilnici ljubljanski« v Ljubljani, v Prešernovi ulici, poleg frančiškanskega samostana.

r Ne dajte se begati! V Ljubljani je prišla v denarne zadrege »Glavna posojilnica«, ki ne izplačuje vlog, ampak zahteva gotov čas odpovedi. Vložniki ne bodo izgubili nič, samo počakati morajo nekoliko časa. Zdaj pa trdijo nekateri sovražni jeziki, da je z »Glavno posojilnico« v zvezi »Mestna hranilnica ljubljanska« in da je to en in isti denarni zavod. »Mestna hranilnica ljubljanska« ni bila nikdar v nobeni zvezi z »Glavno posojilnico«. Res je, da je ta hranilnica največji slovenski denarni zavod, nikdar pa še ni bila in se ni imenovala »Glavna posojilnica«. Tudi je sploh med hranilnico in posojilnico velik razloček. Ne dajte se begati, ljudje, poslušajte razsodne, trezne može!

r »Mestna hranilnica ljubljanska« in njeni sovražniki. Že zadnjič smo pisali, kako hudobno je napadel »Domoljub« ljubljansko »Mestno hranilnico« brez vsakega vzroka. Istočasno jo je napadel tudi »Slovenec«, ki pravi, da je namenjena samo za boljše ljudi. Toda »Slovenec« je videl, kako se je urezal s svojim hujskanjem, ki je doseglo ravno nasprotno uspehe, kot si jih je on želel. »Slovenec« je nato prinesel popravek »Mestne hranilnice ljubljanske«, v katerem popravku je preklical vse svoje laži o tej hranilnici. Nobene si ni upal več črhiti, samo izgovarjal se je, da je taka obrekovanja dr. Šusteršič izvedel od drugod. To so katoliški poštenjaki. In kaj je obsegal tisti popravek? 1. Da v »Mestno hranilnico ljubljansko« ljudje sami radi prihajajo vlagati denar, ker je to najvarnejša hranilnica. 2. Da v tej hranilnici ne vlada suša, ampak da je hranilnica najmočnejši in najtrdnější denarni zavod slovenski, ki izpolnjuje vse nanj stavljenе zahteve, t. j. da izplačuje in izplača na zahtevo vsako vlogo, torej brez odpovedi. 3.

Da ima ta hranilnica že blizu štirideset milijonov kron vlog, ter da je popolnoma nepristranska, da se ravna strogo po pravilih, da njeno poslovanje nadzoruje c. kr. vladni komisar kot zastopnik drž. oblasti in da je »Mestna hranilnica ljubljanska« pupilarno - varna hranilnica, ker vanjo vlagajo cesarske oblasti denar mladoletnih otrok in varovancev, cerkve pa cerkveni denar. Od takrat »Slovenec« molči zoper »Mestno hranilnico«, ker mora molčati. Vsak človek, ki količkaj pozna slovenske razmere, dobro ve, da je ta hranilnica tako trdna, da ne more nikoli propasti. Vse mesto Ljubljana z vsem svojim premoženjem in z vsemi svojimi davki stoji dobro za njo. Pri tej hranilnici se z denarjem nič ne špekulira, ker za vsak krajcar ve vlada, kam se dene in da vlada ne bo pustila, da bi se ljudski denar nemarno trosil, je kot pribito. Ker, kakor rečeno, ljudje to vedo, zato nosijo denar od blizu in daleč v »Mestno hranilnico ljubljansko«. Treba pa je, da to izve prav vsak, zato smo napisali to pojasnilo.

r Strobe ameriške postave za izseljence. Ogrski notranji minister je vsem oblastem poslal cirkularno odredbo, v kateri opozarja ljudstvo, ki se namerava izseliti v Ameriko, na stroge ameriške izseljeniške postave, ki se čedalje bolj natančno izvršujejo. Na tisoče in tisoče izseljencev se kratkomalo zavrne nazaj in izgube tako čas in dostikrat celo premoženje. Ker se to enako tiče tudi slovenskih izseljencev, zato tu ponovno navajamo nekatere podrobnosti omenjenih ameriških postav. — Tu je v prvi vrsti zdravstveno vprašanje. Ne samo na kakoršnikoli nalezljivi boleznih bolne in slaboumne osebe se brezpogojno zavrnejo, marveč tudi slabotni, vsled starosti ali kake druge telesne hibe za delo nesposobni ljudje. Sploh je v tem oziru zakon jako raztegljiv in more ameriška oblast na podlagi teh določil zavrniti sploh vsakogar, ki ji ni po volji. Zato naj se vsak izseljenik že doma da natančno preiskati po zdravniku, in če le količkaj ni v redu njegovo zdravstveno stanje, naj si raje stokrat premisli, predno gre v Ameriko! — Kar se tiče denarja, mora vsak izseljenec imeti, ko stopi na ameriška tla, brezpogojno najmanj 25 dolarjev in sicer svojih. Oblast nikakor ne dovoljuje več, da bi si denar še le v Ameriki izposodil ali morda nabral z milimi darovi, ali pisal komu ponj; s tem se hoče zakon samo obiti, kajti njegov namen je, da se zabrani vstop vsakemu izseljencu, ki bi trajno ali začasno prišel na breme javne dobrodelnosti. Izvzeti so le majhni otroci v družbi staršev ali bližnjih sorodnikov. — Številne izseljence zavračajo tudi vsled tega, ker na vprašanje, kam potujejo, povedo ime onih ameriških bank, ki nabirajo izseljence za gotova podjetja, kakor zakon prepoveduje. Otroci pod 16 leti se ne pripuste več k naselitvi v Ameriki. Sicer je bilo to tudi do zdaj prepovedano, a se zakon ni strogo iz-

vajal. Sedaj nastopi tudi v tem oziru neizprosna strogost. Le če se starši ali sorodniki pri izseljeniški oblasti pismeno zavežejo, da bodo za otroka skrbeli in ga v šolo pošiljali, se bodo otroci pod 16 letom pripustili. — V Ameriki pa pripravljajo sedaj še mnogo strožji izseljeniški zakon, ki bo izredno omejil naseljevanje. To smemo le z veseljem pozdravljati, saj nam je Amerika že do sedaj požrla le preveč delovnih moči.

r Pozor, živinorejci! Vsak živinorejec v okrožju okuženih krajev na parklasti živini naj bi se strogo držal tega, da ne bi puščal mesarja v svoj hlev toliko časa, da ta uničevalna bolezen popolnoma poneha. Kajti mesar obhodi razne in nevede morda že celo okužene hleve, ker s tem se prav lahko ta kužna bolezen prenese. Mesarju, ki pride kupovat kako živino, naj bi se živinče iz hleva na prosto prignalo na ogled.

r Nakup lahkih plemenskih kobil za vojaštvo. C. kr. ministrstvo za deželno brambo kupi vsako ne prestaro lepo plemensko kobilo lahke pasme ter jo prepusti prodajalcu v last s pogojem, da izreja žrebeta in jih svoječasnno ponudi ministrstvu za deželno brambo v nakup za vojaške namene. Prijave, ki naj bodo naslovljene na c. kr. min. za dež. brambo se pošiljajo na c. kr. kmet. družbo v Ljubljani. V prijavi se mora označiti pasma kobile, njena visokost in starost ter število žrebet, ki jih je kobila že imela.

o Dolenjske novice o

d Z Vač. Kako so začeli naši klerikalci v novem letu životariti, bomo za danes bolj kratko očrtali. Na večer novega leta je bil kot stalni gost Osoleline gostilne, v kateri se vrši 99% hujskarij in prepira, kakor navadno prosluli kaplan Majdič. Omenjeni večer si ga je hotel po trudapolnem delu in prečutih nočeh pri svojem čevljarskem poslu privoščiti kozarček tudi Reberšek. Ker je pa kaplan izdal parolo, da nobeden njegov pristaš ne sme prekorčiti praga druge gostilne, kakor pri Osoleli in Mrvi, jo je tudi Reberšek, kot pokorna ovčica svojega pastirja, mahnil naravnost k Osoleli. Razvil se je med njim in kaplanom pogovor, kateremu je sledil grozen prepir. Ko pa je kaplan izprevidel resni položaj, jo je odkuril. Na dan sv. Treh kraljev so se v omenjeni gostilni zopet sešli klerikalni veljaki. Največja petelina: Tit in Mrva, sta se začela kregati. Tudi jeziček Klanfarjeve mame ni hotel zaostati. Zato so povedali svojemu sosedu Titu nekaj prav gorkih in kakor so se izjavili, po zasluženju. Gospodična Flančka pa je grenke solze pretakala nad to babilonsko zmešnjavo. Seme, ki ga je Majdič zasejal v naši fari, gre v klasje in radovedni smo, kakšna bo žetev. On pa bo tako drzen in še nadalje pisal o edinosti njegove stranke. V »Domoljubu« št. 52 piše,

da je bilo v pičlem pol letu sedem predavanj. Kakšen vpliv so napravile besede ljubljanskih govornikov na ukaželjne poslušalce, kakor jih on imenuje, je razvidno iz ravno opisanih slučajev. Majdiču svetujemo, naj odslej mesto govornikov, priskrbi za vsako nedeljo in praznik iz Ljubljane policaje, da bodo pri Osoleli mirili razburjene duhove njegovih pristašev, kajti drugače preti nevarnost, da bo nekoč zagledal svoje kostrune z razbitimi buticami. Konj Bricelja iz Litije, ki je imel čast voziti slavne govornike, se je plesnjeve slame, s katero so futrali tudi svoje poslušalce, tako preobjedel, da je poginil. Drugega pa Bricelj ne bo žrtvoval. Iz te zagate zna Majdiča rešiti »Ljudska posojilnica«. Morda mu kupi avtomobil. Kako dobro bi služila ta naprava tudi dr. E. Lampetu, ker bi se lahko kar iz Litije skozi Grohant vozil v Vidergo. Za šoferja pa bi bil jako pripraven novi organist. Mogoče bi mu šla tista bliskava vožnja hitreje v glavó, kakor cerkveno orgljanje, na katero razume toliko, kakor zajec na boben.

d Vače. Ker v tukajšnji klerikalni stranki ni nihče, razven kaplana Majdiča zmožen, da bi pomagal napolniti suhoparne predale »Domoljuba«, je zopet on povzdignil svoj visoki glas ter zapel, kakor navadno, svoji stranki bobnečo hvalo. Za nameček pa si je privoščil Bolteta. Da bo vedel, koliko nese klerikalstvo, naj ob priliki vpraša Tita. Tit je povsodi, kjer ga je treba in kjer ga ni treba. Pri vsem tem pa stoji njegovo gospodarstvo na stopnji, ki je dopisniku gotovo bolj znana, nego nam. Zatorej mu svetujemo, da preje iztrebi trnje iz lastnih grmov, potem naj sega po tistih, ki mu niso in mu ne bodo delali nikdar nadleže. Takemu človeku, ki je za svojo brezdelnost bogato plačan in mu kmetje s krvavimi žulji pridelanim žitom napolnujejo jedilno shrambo, je lahko pisati. Ako bi pa moral s svojim trudom preživljati mnogo glav broječo rodbino, bi pač ne imel veselja, zasmehovati drugih. On je tisti, ki je začel z osebnimi napadi. Začel je pri svojem bivšem sosedu gospodu Blaganji — ter obral vse, kar ne diši po klerikalnem mazilu. Tudi naša dekleta je otepal po »Domoljubu«. Molčali smo do skrajnosti. Ker pa le ni jenjal, smo mu jeli vračati milo za drago. In ker vidi, da smo pripravljani nadaljevati in razkriti še marsikak klerikalen škandal, začela je ta krotka in nedolžna duša oznanjevati mir. Povemo mu pa, da on pri nas tega ne bo dosegel, ker njemu gre za hinavstvo, nam pa za pošten gospodarski in narodni napredek. Tudi mi želimo mir. Ta pa bo prišel takrat, kadar se bo izljubilo prevzvišenemu odvzeti nam to šibo, ki biča našo faro s prepiri, in če nam pošlje pravega dušnega pastirja in ne Majdiču enakega fanatikarja. Zatorej, ako nam Majdič resnično želi mir, naj to pokaže s tem, da odrine iz Vač.

d **Vače.** Naš kaplan je pa res velik prijatelj ljudstva. Izposloval je namreč, da ima eden od njegovih privržencev v cerkvi kar tri sedeže, dočim si drugi na dražbi niti enega ne sme kupiti. Izvedeli smo, da je bilo na zadnjem klerikalnem shodu samo dvanajst posestnikov, ki so tudi volilei. Volilei, ki niso posestniki, niso našli milosti v kaplanovih očeh. Vsaj jim je pa tudi vseeno, če poslušajo ono klerikalno evanĝelje. — Na koru je zavladała samota. Nihče noče več poslušati marinarie in »Čukov«. Še celo podgane in miši so pobegnile s kora. Kaplana pa prav vljudno vprašamo, kdo je na božični večer plesal in komu je bilo na sveti dan na koru slabo in sicer najbrže vsled preobilo zaužite pijače.

d **Št. Jernej.** V nedeljo, 22. t. m., priredi klub šentjernejskih fantov veselico v gostilniških prostorih g. Iv. Reelja. Vabijo se vsi prijatelji iz okolice. — Klub naprednih šentjernejskih fantov.

d **Iz Krmelja pri Št. Janžu.** Umrl je pretečeni teden paznik Grebene. Zgrabila in ugonobila ga je sušica. Svoje najboljše moči je žrtvoval rudniku, a na smrtni postelji je bil osamljen, pozabljen; niti na zadnji poti ga ni prišlo spremit rudniško osebje.

d **Iz Krmelja pri Št. Janžu.** Zlati časi se bližajo krmeljskemu delavstvu. Kar nič ni prav Ernestu Gmeynerju, da so delavci v štrajku zmagali vsaj navidezno in je moral on — veliki Gmeyner — ukloniti jim svoj tilnik. Od same jeze ga ni nič videti tukaj, ampak vedno tiči menda v Trstu. Zato ima pa sebe vredne naslednike v Krmelju. Povedati vam hočem, gospod urednik, kaj mi je pošepetala na uho neka lipa. Tista lipa raste, — ubožica — prav blizu kraja, kjer se shaja in razhaja vsakovrstna kri, slovenska, nemška, menda tudi kaj italijanske, hrvaške, in zaradi mene lahko tudi kaj judovske. V vseh pa prevladuje nemška, plemenita germanska. Čudil sem se že večkrat, da revica — namreč lipa — ni še zdehnila in se posušila v nemčurskem vzduhu. Torej, da ne pozabim, takole mi je šepetala na uho: Neznosno mi je, kolikokrat moram dajati senco stvarim, ki niso vredne, da bi jih obsijalo solnce. In kadar mi mraz oskubi perje, sneg pobeli veje, zopet nove nadloge. Kaj vse vidim skozi šipo, slišim skozi zid...? Se dolgo je šepetala skrivnostno na moja ušesa, mnogo, mnogo ne smem zaupati, gospod urednik, ker bi gotovo potem povedali vsemu svetu, a zvedel sem reči, ki niso za med svet. Le konec najinega pogovora naj omenim. »Jaz sem zato,« tako mi je pravila, da je govoril, »da v enem letu ne bo nobenega teh delavcev, ki so sedaj tu, v Krmelju. Pomesti bo treba, pomesti čisto, sicer če te kanalice ostane še kaj tu, tako znova zaneti štrajk.« Ko mu je njegov sodrug po duši in krvi soroden, nekaj dvomil, je vzrastel: »Kaj! da ne, praviš! Ne znate, niste znali, ampak jaz vem za zdravila, ki onemogočijo, vsak štrajk. Saj sem vendar že bil kje po

svetu! Veš kako smo napravili? V plahte zaviti nepokorneža in mu prerahljati kost in kožo, to smo dobro znali, to pomaga!« Mrzel pot me je oblił od groze pri tej povesti. In sedaj gledam dan na dan, kedaj bom zagledal cel tovorni vlak s plahtami, v katere jih bodo povijali. Moj prijatelj, ki hodi h »Gwerku« na šihl, me pa tolaži in pravi, da tisti dan ne bo nikoli prišel, nasprotno mi cel trdi, da je bolj verjetno, da bi se onemu »zdravniku«, ki bi rad tako delavce zdravil — vse natanko po njegovem receptu zgodilo. Dobri bog mu naj ne nakloni vsega, kar drugim želi.

d **Št. Janž.** Šentjanžki »Sokol« je imel ustanovni občni zbor dne 8. t. m. Izvoljeni so bili: za starosta br. Ivo Majcen, podstarosta br. Ant. Repouž, načelnik brat Božo Račič, v odbor bratje: Janko Prijatelj, Franc Stirn, Jožef Podlogar, Ivan Erman, Ignacij Erman, Franc Gorenc; namestniki: Jože Kramžar, Hinko Filip. Pregledovalca računov: Ivan Prijatelj in Jožef Repovž.

d **Škocijan pri Mokronogu.** »Domoljub« zabavlja, ker se otvoritve novega mostu baje ni udeležil niti občinski zastop, niti požarna bramba. To je pa popolnoma navadna laž! Kot zastopnik občine je bil navzoč župnik in še par drugih odbornikov. Požarna bramba pa ni za to, da bi delala parado. In to tem bolj, ker jo hočejo ravno klerikalci uničiti. Klerikalna posojilnica je dan za dnovom z rekomandiranini pismi zahtevala, naj požarna bramba plača dolg, katerega je napravila pri nakupu brizgalne. Ta denar se je založil iz farmanskega zaklada, ker občina ni hotela naložiti hribovcem novih doklad. Če bi bili gospodje iz farovža prijatelji požarne brambe, tedaj bi ta znesek požarni brambi darovali. Menda mora pa posojilnica precej denar rabiti. Naši klerikalci pač nočejo uvideti, da je požarna bramba bolj koristna, nego »Čukarija« in druga klerikalna društva, ki nimajo drugega namena, nego da izsesavajo ljudstvu denar. »Domoljub« se tudi pritožuje, da ljudstvo duhovnike sovraži. Do tega bi prav gotovo ne prišlo, če bi duhovniki izpolnjevali svoje dolžnosti in ne vtikal isvojega nosa v stvari, ki jih prav nič ne brigajo.

d **Št. Rupert.** Masleni dopisnik in pristni potomec slavnih gorenjskih rokovnjačev se je zopet razjezil v »Domoljubu«. V njegovi glavi so nastopili predpustni časi. Zdaj se je dopisun spravil nad pristaše narodno-napredne stranke. Začeli so ga vznemirjati sivi lasje starih mož, brvi, ušive ubožne hiše in blatna pota itd. Med to celo kolobecijo umešava reči, katere ga čisto nič ne brigajo. Zdaj pa k odgovoru. Sivi lasje so vendar čast še tako revnega človeka bolj kot pleše vaših klerusov. Za brvi, katere naj se popravijo, je treba denarja. Ko bi ne bil klerikalni župan pustil 3000 kron dolga, bile bi tudi brvi v takem stanju, da bi obrekovalec brez skrbi agitiral

po njih. Lansko leto je dal dopisun vse šentrupersko blato v »Lažiljub«. Mislili smo, zdaj smo blata prosti. Pa glej ga spaka. Dopisun ga je obdržal polna usta in letos ga je spet spustil po Št. Rupertu. Županstvo je dalo razglasiti, da se mora občinska cesta nasuti. Vsi so nasuli svoj del, samo masleni trust ni nasul svojega dela. Torej, blato je vaše. Aha, zdaj pa uši, uši! Dopisun je imel pred par leti očeta pri sebi. Zdaj pa vprašam, koliko je bilo vendar razločka med ubožcem Kordežem in dopisnikovim očetom. In če čuti pa dopisnik le količkaj krščanskega usmiljenja, naj stopi zvečer k revežu in ga očedi, mesto da postopa okoli, vsaj ti bode to v nebesih stokrat poplačano. Kar se pa tiče števila naprednjakov, moraš sednico s sto množiti, potem dobiš pravo število.

d **Št. Rupert.** Šentruperski dopisnik je v zadnjem »Domoljubu« nagromadil zopet celo vrsto laži. Mi vprašamo našega kaplana, če pozna onega človeka, ki ni hotel poznati svojega očeta, kateri ga je prosil podpore in pomoči. Bolan je bil stari revež, toda lastni sin mu ni pomagal, temveč so se ga morali usmiliti tuji ljudje ter ga odpeljati v bolnišnico v Kandijo. Vprašujem pa tudi »Domoljubovega« dopisnika, ki očita drugim ponočnjaštvo: Kdo hodi ob enajstih ponoči po trgu s smotko v ustih ter razdaja smotke med fante? Kdo uči vaščane obrekljivosti in sovraštva? Kdo seje razpor med vaščane? Kdo pobira od ljudi denar z stvari, ki ljudstvu prav nič ne koristijo? Odgovorite na ta vprašanja. Vemo, da bi duhovniki radi zopet popolnoma dobili v svoje roke kmeta ter ga izžemali kakor v srednjem veku. Toda naš kmet se probuja, čita napredne liste, posebno »Slovenski Dom«, ki mu odpira oči, ki ga opozarja na nevarnosti, ki mu prete od strani klerikalcev. Vsled tega je razumljivo tudi ono sovraštvo, ki ga goje klerikalci zoper vse napredno časopisje. Toda vse to ne pomaga. Prišel bo čas, ko bo »Slovenski Dom« v vsaki kmetski hiši. Zatorej pa, Šentrupercani, naročajte ta časopis, ki edini vas brani pred nikdar sitim klerikalnim gospodstvom.

d **Iz Št. Ruperta.** V zadnji »Domoljubovi« številki se zopet ujeda »oberček v penziju« in njegov nekdanji šef, kaplan. Prvi in drugi dopis vsebujeta tako skrpućalo, da ni vredno odgovarjati. Da pa ne boš mislil kaplanče, da nisi ti prinesel prepira in sovraštva v Št. Rupert, povemo, da so kaplani Gabršček, Ogrizek in drugi pustili politiko v miru. Volitve so se vršile vedno kompromistično, ti ne maraš niti ponudenege kompromisa. Glede mlekarne velja isto. Presneto bi lahko nagajali naprednjaki posebno radi mlekarne, pa raje pušče, ker itak ne more stati hiša brez fundamenta. Radi bi napadali Ciril-Metodovo družbo, njega predsednika in tovariše. Pri brezdomovincih bi ne bilo čudno. Kar pa se tiče našega vrlega predsednika, pa klobuk z glave. Mož, ki uživa spošto-

vanje pri vseh slojih, ki je bil odlikovan zaradi svoje velike delavnosti, pač ne bo upošteval nesramnih »Domoljubovih« dopisov. Kar pa se tiče drugih napadenih, pa le toliko, da bi si klerikalci oblizali prste na rokah in nogah, ako bi jim seveda belost trebuha dopuščala, ako bi jih imeli v svoji sredini. Pripoveduje se tudi nekaj o srni, pa menda ne o dvonožni, ki je kar izginila? Vprašamo: Ali je že prišla tista vloga iz Ljubljane, ali je naš strogo klerikalni dacar že odlikovan, ker najde tako »velikanske« napake za svojim prednikom, vrlim naprednjakom. Na Novega leta dan smo napravili malo veselico v prid našim otrokom ob meji. Igrala se je tudi J. Stokova igra: »Trije ucki«. To igro priporočamo diletantom na deželi, ker je jako hvaležna. Škoda, da smo imeli premalo prostora. Saj pa se je tudi nabralo občinstva od blizu in daleč, z eno besedo, vsak, ki pozna blag namen naše družbe. — Pri nas se vidi povsod napredek, ker smo napredni. Ne misli pa dopisnik »Domoljubov« tega. Tistih kimovcev, ki trobijo v klerikalni rog, je prav malo. Dopisnik naj le še korajžno zabavlja. Posledice bo že užival zopet pri prihodnji volitvah, ko bo zopet skakal na vse »furme« in nazadnje izprevidel, da jo je zopet »zafural«.

d **Trebne-Tržišče.** Iz potne torbice. Že v božični številki »Slovenskega Doma« je dobil »Lažiljubov« vandrovec dober svet, naj prinese malo več novic iz farovžev. Popišem vam, cenjeni gospod urednik, svojo pot iz Trebnjega doli do Radne; ker »Lažiljubov« potepuh noče svoje dolžnosti storiti, storim jo jaz. Le povejte gospod urednik Trebanjem, Mirenčanom, Št. Ruperčanom, Mokronožanom in Tržiščanom, da se bom vseh spomnil en malec. Sedaj pa poslušajte, gospod urednik, kako se mi je godilo. — Iz Velike Loke sem jo primakal v Trebnje. Tu sem se moral odločiti ali z železnico, ali pa s pošto. Zakaj sem izbral poštni voz in ne zaupal svojih kosti železnici, povem pri kaki drugi priliki. Gotovo, da se je bilo potreba pred nastopom pokrepčati pri g. Pavlinu. Tu me naenkrat vpraša neznan kmet: »Gospod, kakšen komedijantarji so pa prišli v Trebnje?« in pri tem kaže na poštni voz. »Oče, vi niste od tukaj,« odvrnem. »Nisem ne; doli pod Gorjanci sem doma in imam v Krmelju enega od zlahte, ki je pomagal štrajkati; tega grem obiskat,« se pohvali brž možakar. Razložil sem mu, da je ona koliba poštni voz. Kmalu nato že sedim v poštnem vozu in drdralo je proti Staremu trgu. Do Mirne se ni dalo dobiti nič novic in obnavljal sem stare spomine. Ta koliba, v kateri sem se vozil, mi je bila znana že od nekdaj; vozila me je po lepi Šentruperški dolini, ko še ni bilo vlaka v Št. Janžu. Nekoč je lil dež, kakor bi bil sveti Elija z bogom kar na čez zglihal. Veselilo me je, da sem tičal pod streho, pa ne dolgo, ker kmalu začetim, da mi leze voda za vrat in na svojo žalost sem se moral prepričati, da

od »stropa« ravno tako dežuje kakor zunaj. No, jaz ne premišlujem dolgo, brž dežnik nad glavo in pod dvojno streho sem se ubranil usiljivega božjega daru. Medtem, ko v svojih mislih slavim mojstra, ki je zgradil ta slavni voz, smo že na Mirni. Pošta se je ustavila sredi Mirne, jaz iz voza ven in smuk gori v farovž. Sedaj pa nisem vedel, kako naj začnem, a predno sem se domislil, že sem stal pred g. župnikom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus« — »Na veke. No, kaj pa hočeš?« »Dovolite g. župnik, mizar sem po poklicu. Vprašat sem prišel, kaj vam je prinesla gospodična Francka za božič in kaj so pobožne vaše ovčice poklonile za novo leto. Slišal sem namreč, da so vam farani hvaležni, pa da so celo Preklicanega Toneta iz Ljubljane poklicali doli, da bi se divil vašemu trudu in delu. In gospod župnik, ravno brez dela sem, ali morda ne bi dali meni v delo fino zibko za Adamovo potomko, ki ji noče biti nikdo oče?« Kako hitro sem revež moral odkuriti jo, raje ne povem. Pa sem mislil, da bom postrežen s pečenko, vinom, potico, sploh vse, kakor piše »Lažiljubov« vandrovec. A videl sem, da je tudi to v »Lažiljubu« zlagano, kakor vse. Le brž nazaj v voz in naprej v Št. Rupert, sem si mislil, tam mi pojde boljše. Kako je bilo v Št. Rupertu, o tem pa prihodnjič, gospod urednik!

d **Raka.** Pričakujemo in nadejamo se, da nam prinese tekoče leto boljše razmere v političnem življenju. Res je, da se je »Slovenski Dom« precej razširil med naše ukaželjne kmete, ki ga z veseljem pričakujejo in z zanimanjem čitajo, toda še vedno premalo za toliko občino. Želeti je, da se ga čita tudi v gostilnah, kamor naši ljudje radi zahajajo. Posebno v novi, občeznani in dobro postreženi gostilni, ki je postala vendar enkrat napredna, kakor se zatrjuje, naj si poleg drugih časopisov še »Slovenski Dom« naroči, ker ga dosedaj zelo pogrešamo, saj tudi naprednjaki zahajajo v omejeno gostilno. Ako je gostilničar res v istini naprednega mišljenja, potem upamo, da se bo odzval naši žekji. Vi, dragi čitatelji, ga pa le brez skrbi berite. Zato še ne boste pogubljeni, če si ga je prav naš osiveli kaplan v nedeljo 8. prosinca malo privoščil. Ako bi bil kak mlad kaplan to storil, bi se ne začudili, ker so ti vsi bolj meti za politiko nego za svoj poklic. Ampak mož nad 70 let star, ki stoji že z eno nogo v grobu in gleda takorekoč smrti v oči, pa se še vmešava v politiko, ter si upa na posvečenem kraju prepovedati čitanje »Slovenskega Doma«. Mnogo boljši je v tem oziru naš župnik, ki se ne briga dosti za politiko. Toda »Slovenski Dom« bo pa vseeno napredoval in se razširil po naši, dosedaj zaspani fari od hiše do hiše. Ljudje so spoznali, da, če bi vedno spali, bi jih klerikalci še nazadnje zapili, ali pa prodali. Zato se je velika večina še v pravem času vzbudila, otresla se in pokazala klerikalizmu hrbet. Prav je tako! Le posnemaj-

te nas še drugje in ošabni klerikalizem bo kmalu poražen.

d **Iz Mrave, okraj Kočevje,** se nam piše: Dne 10. prosinca 1911 vršilo se je pri nas ljudsko štetje, koje vodi kot števni komisar učitelj Lozar, rodom Kočevar. Kaj si upa ta števni komisar vse zahtevati od nas Slovencev, naj pojasnijo sledeča fakta, katera so se godila gori imenovane dne. Gospe M. G. rekel je števni komisar: ako se ne zapiše kot Nemka s celo svojo rodbino, da bode to takoj naznanil v Dunajsko novo mesto, kjer je njen soprogram uslužben, da ga bodo od tam takoj spodili. G. Uršuli P. je rekel, kakor tudi več drugim slovenskim ženskam, možje so večjidel odšli po svetu, da, ako se ne upišejo kot Nemke, kakor tudi celo svojo rodbino kot nemško, jih bo pustil v Kočevje odpeljati in zapreti. Stavimo vprašanje, ako sme števni komisar kot zagrizen Kočevar, z nami Slovenci, to delati in slovenske rodbine na ta način izkoriščati? Prosimo za natančno revizijo v tej stvari in pozivljamo državno oblast, da stori svojo proketo dolžnost. — Zatirani Slovenci.

d **Podlipoglav.** 2letna posestnik, hčerka Marija Trtnik se je igrala v bližini domačega konja. Kar naenkrat jo je konj sunil v čelo ter jo težko ranil. Starši, pazite bolj na otroke!

d **Kisovec pri Litiji.** V tukajšnjem kamnolomu se je predčasno vnel smodnik. Kamen je zadel delavca Kosto Jelovca tako v trebuh, da ga je hudo poškodoval.

d **Kisovec pri Zagorju.** V premogokop trboveljske premogokopne družbe je vdrila voda. Dne 6. januarja ob 3. popoldne je začela voda prodirati. Kljub temu, da so začeli takoj z električnimi sesalnicami vodo izčrpavati, niso dosegli nobenega uspeha, ker je bil pritok vode premočan. V kratkem ste stali dve sesalnici pod vodo. V glavnem revirju v Zagorju so morali ustaviti delo.

o Gorenjske novice o

g **Št. Vid nad Ljubljano.** Kako so Zabretovi backi posvečevali sv. Tri kralje! V vasi Vižmarje pri klerikalnem gostilničarju, ki sliši tudi na ime »ta stara bajta«, so bili letos na sv. Treh kraljev večer na vrata namesto običajnih znakov treh kraljev: † Gašper † Melhior † Baltezar, zapisani sledeči trije možje: † Jan † Kozler † Jaklič. Ne vemo, je - li to sad alkohola, ali Cebalovega hleva. To pa vemo, da naš prečastiti s temi ljudmi simpatizira in s takimi ljudmi hoče tudi rešiti vero. Ti trije vižmarski kralji pač ne bodo pospešili gospodarski napredek, istotako pa tudi politikujejo. Zabret ne bo s takimi ljudmi rešil vere v Št. Vidu. Gorje župniji, v kateri je dušni pastir strasten politik. Kajti le samo v taki župniji je mogoče, da se na tako sramoten na-

čin posvečuje praznik sv. Treh kraljev, kakor se je letos v Vižmarjih.

g Št. Vid nad Ljubljano. Pač čudna je disciplina pri tukajšnjih šolskih otrocih napram učiteljskemu osebju, odkar je odšel prezasluženi gosp. vodja Janko Žirovnik. Nedavno je srečalo kakih 8 otrok tukajšnjega učitelja Miheliča. Namesto, da bi ga bili spodobno pozdravili, so pa začeli vpiti nad njim: Mihelček, Mihelček itd. Seveda tako disciplino uvajati more edinole klerikalno učiteljsko osebje. Kam plovemo pa tudi s poukom v obrtni šoli, pa graja in obsoja že vsak klerikalni mojster v Št. Vidu. Zato se pa tudi pogosto čuje jadikovanje, rekoč: Gospod vodje Žirovnika nam manjka v Št. Vidu!

g Št. Vid nad Ljubljano. Zabret, agitator za »Slovenski Dom«. Neka ugledna šentvidska gospodinja nam je pripovedovala: »Dosedaj nisem bila naročena na »Slovenski Dom«, ker sem smatrala ta list bolj za moške. A zadnjič pa, ko nam je Zabret napravil v Cebavovem hlevu stanovsko pridigo, je tako udrihal po tem listu, da sem se takoj spomnila pregovora, ki pravi: Resnica v oči kolje. Brezdvomno mora ta list prinašati zelo bridko resnico za Zabreta, ker je tako besen nanj. Lotila se me je radovednost. Ne jenjam preje, da ga naroči tudi moj mož!« — Besede vrle žene niso bile zaman, kajti na lastne oči smo se prepričali, da se je njen mož že naročil na »Slovenski Dom«, vrhutega je pa ta vzorna in neustrašena žena pridobila »Slovenskemu Domu« še dva druga nova naročnika. Vrli ženi vsa čast! Zabretu pa svetujemo, naj ženam le pogosto prireja stanovske pridige, ker te so najboljša agitacija za »Slovenski Dom«.

g Št. Vid nad Ljubljano. O čukarskem društvu kmalu ne bo več ne duha, ne sluha. Na rokah lahko naštejemo vse one fante — a kaj fante, otročaje 13 do 14 let stare. A še ti so večinoma vsi tuji obrtni vajenci. Domačina ne vidiš pri »Čukih« nobenega več, kajti domači fantje so že toliko pametni, da se dobro »brihtajo«, kaj je pravzaprav vsa čukalada. Dosedanji načelnik se jim je že tudi začel puntati. Sedaj iščejo novega. A kje ga dobiti, ker se vsak pošten fant sramuje zahajati med to Zabretovo četo, ki obseja iz par otročajev. Kakor čujemo, menijo voliti za novega načelnika nekega, ki je bil svoj čas hud »Sokol«, a potem se je na željo izvoljene svoje marinarice prelevil v »Čuka«. Toda tudi pri »Čukih« se je kmalu naveličal in se jel poželjivo zopet obračati po »Sokolih«. Razume se, da so mu vrli fantje »Sokol« zaničljivo obrnili hrbet. In tega bodo volili »Čuki« za svojega načelnika. Pa vsaj boljšega ne zaslužijo. Je že dober za nje.

g Poženik pri Kranju. Dne 1. t. m. je začelo goreti v hlevu posestnika Petra Fraturja. Ogenj se je hitro širil in kmalu je zgorel hlev in vsa slama in seno,

ki je bilo v njem spravljeno. Kako je ogenj nastal, je do zdaj neznan. Škoda znaša 1500 kron; je pa le deloma krita z zavarovalnino.

g Goriče pri Kranju. Posestnikov sin Peter Mali je pred kratkim našel patrono, katero je spravil v hlačni žep. Ko je nato v gozdu les nakladal, se je patrona razletela v žepu ter težko poškodovala Malija.

g Predoslje. Pri streljanju je odletelo posestnikovemu sinu Francu Žanu netilo v desno oko in je znatno poškodovan.

g Iz Križ pri Trziču. V Pristavi pri g. Primožiču si je koncem pretečenega meseca zastrupil kri hlapec po imenu Pavle Rž en, ko se je z rjavo iglo na levi roki malo rano snašil. V petek pred Novim letom mu je postalo slabo. Čez noč je umrl.

g Dobrava pri Bledu. 5letna hčerka železniškega čuvaja Leopoldina Eržen je bila 23. decembra pretečenega leta pri svoji materi v kuhinji, ko je ta kuhala. Ko jo mati ravno ni opazovala, je prijela za lonec, ki je stal na ognjišču, ter prevrnila vrelo vodo nase. Dobila je težke opekline.

g Kranjska Gora. Umrla je soproga sodnega kancelista ga. Antonija Drašler. Blagi ji spomin!

g V brdski okolici diši po česnu. Znani gradiški magnat berači okrog klerikalne gospode za društvene prostore. Sline se mu cede po stari šoli. Dr. Krek mu jo je obljubil in Česen je zadovoljno namikizil obraz. Toda dr. Krek mu ni mesto ribe še kačič dal. Naš magnat še danes nima, kar so mu obljubili. Več pojasnimo o drugi priliki.

g Krace pri Moravčah. Tu so se stegli v noči 4. januarja t. l. fantje vrhpoljskega izobraževalnega društva s fanti sosednega izobraževalnega društva v Moravčah. Prepričani je rodila zloglasna ekspozitova stenska ura, ki jo je obljubil za darilo onemu, ki bo prvi zaprt. Tudi šnops in jeruš sta bila na mestu. Padati so jeli težki udarci, nakar so moravški »junaki« bolj ali manj srečno popihali jo. Med zadnjimi smo opazili tudi one, ki so na Miklavžev večer rogovlili po Kracah in so potem do ranega jutra vasovali na čukarski Gorici. V novem letu bomo posvetili našim klerikalnem vasem več pozornosti.

o Notranjske novice o

n Vič pri Ljubljani. Neki 26letni pleskarski pomočnik je imel ljubavno razmerje z neko tovarniško delavko iz Rožne doline. Ker ga je dekle zapustilo, je prišel v soboto k njeni materi na stanovanje in ustrelil iz revolverja v zrak, hoteč s tem pokazati svojo jezo. Nato je šel v neko gostilno in se tam izrazil, da mora usmrtiti najprej dva človeka, potem pa sebe. Zaljubljenec je vzela žandarmerija revolver, ker ni bil upravičen ga nositi. Njega so pa oddali sodišču.

n Hrib pri Vrhniki. Pred nedavnim časom so na sadnem vrtu posestnika Frana Tršarja naznani zlikovci na mladih sadnih drevesih odluščili lub ter napravili na ta način posestniku 70 kron škode.

n Dol. Logatec. Telovadno društvo »Sokoi« v Logatecu priredi letos maskarado, in sicer dne 12. februarja v prostorih hotela »Kramar« v Dol. Logatecu. Za to prireditev vlada že sedaj veliko zanimanje. Drugi plesni venček »Sokola« se pa vrši dne 26. februarja pri br. Ivanu Riharju v Gor. Logatecu, in se bodo gotovo tudi tega udeležili vsi, ki se mislijo pošteno naužiti letošnjega predpusta.

n Iz Planine. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Planino in okolice priredi v sredo, dne 1. februarja pri g. Lavriču v Planini veselico. Napredna društva v okolici opozarjamo že sedaj na to prireditev naše mlade podružnice in jih prosimo, da ta dan ne priredijo sličnih zabav.

n Postojna. Pevsko društvo »Postojna« ima v nedeljo, dne 15. t. m. svoj občni zbor v gostilniških prostorih v »Zlati Pragi«. Postojnci, da se pač v veliki množini udeležite občnega zbora tega prepotrebnege društva.

n Postojna. Pevsko društvo »Postojna« priredi, kakor običajno, tudi letos svojo predpustno veselico in sicer dne 5. svečana, na kar opozarjamo bratska društva v okolici.

n Postojna. V torek, dne 10. t. m. si je ustvaril Fran Kutin, trgovec, s Slavijo Paternost svoje domače ognjišče. Mlademu zakonskemu paru kličemo: Bilo srečno!

n Postojna. 600 K sta oddali družbi sv. Cirila in Metoda, moška in ženska podružnica v Postojni, kot čisti dobiček veselice, prirejene dne 10. januarja. Za ta veliki uspeh se zahvaljujemo vsem narodnim društvom postojnskim, ki so pri veselici sodelovala; posebno pevskega društva »Postojna«, »Salonskemu orkestru«, tamburaškemu društvu »Sovič«; ravnotako se zahvaljujemo posameznikom, ki so pripomogli s svojo posebno požrtvovalnostjo k temu velikemu uspehu, posebnoma ge. županji M. Pikel in gdč. M. Mislej za nabiranje dobitkov in za neumorno sodelovanje pri veselici sami; gospicama Burger in Pikel za krasno izvajanje na klavirju, našim vrlim diletantom za izborna uspeli igrokaz s petjem »Angelina« in šaloigro »Ne kliči vraga.« Zahvaljujemo se vsem drugim, kateri so z raznimi darovi ali s sodelovanjem pripomogli do tega uspeha; zahvaljujemo se končno našim vrlim Postojncem ter bližnjim in daljnim okoličanom, kateri so prihiteli v toliki množini, da so napolnili obsežno dvorano do zadnjega kotička, kateri so prihiteli, da položijo mal dar domu na oltar. Vsem najprisrčnejša hvala!

Moška in ženska podružnica.

n Idrija. V Idriji in v okolici, kakor tudi občinah Spodnja Idrija, Žire, Dole,

Čekovnik in Vojsko je okrajno glavarstvo logaško razglasilo pasji kontumac.

n **Idrija.** Velik javen shod se vrši v nedeljo, dne 15. januarja ob 9. dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu«. Spored shoda je: Klerikalna nasilstva proti idrijski občini in naprednim občanom. Somišljeniki, udeležite se polnoštevilo shoda, ki naj bo zaslužen odgovor na brezvestno postopanje idrijskih klerikalcev proti občini in naprednim občanom. V nedeljo vsi na shod!

n **Vipava.** Kajzarjev sin Alojzij Skočir iz Vipave je že dlje časa smrtno sovražil svojo sestro Marijo. Oktobra meseca lanskega leta je prišel k njej v spalnico in se je hotel lotiti s stolom, kar pa so drugi preprečili. Dne 2. januarja je Marija Skočir ozmerjala svojega brata, ker je skrajno delomržen. Po kratkem prepiru je potegnil Alojzij Skočir revolver in ustrelil na svojo sestro ter jo k sreči le lahko ranil na prsih, ker je krogla oslabela v zimski obleki. Skočirja so zaprli in ga oddali sodniji v Vipavi.

n **Iz Hotederšice.** Naš župnik je menda dobil v zadnjem času posebne vrste bolezni, da vidi v Hotederšici same zapravljivce in pijance, ki jih je treba ovaditi sodišču in spraviti pod kuratelo. Najbrže se ni še nič izpametoval od zadnjic, ko je bil od logaškega sodišča zaradi predolgega jezika v tem oziru obsojen na 400 K, oziroma mesec zapora. Sedaj si je zopet privoščil posestnika Janeza Zagodo, gotovo v zahvalo za to, da ga ta ni šel tožiti, ko ga je župnik pred tremi leti dejansko napadel zgolj vsled tega, ker mu ni hotel odstopiti svoje poti čez njegovo gmajno. Takih Kristusovih namestnikov — reši nas, o Gospod!

n **Z Blok.** V 50. številki »Domoljuba« se nekdo zaletuje v naju dva, češ, da skriva za vloge bloške posojilnice. Toda to je navadna laž, ker midva nimava ničesar dobiti od te posojilnice, ona pa tudi ne od naju. Popolnoma zadovoljna bi pa bila, če bi nama bila bloška ali kaka druga posojilnica dolžna par tisoč kron. Ne brigava se tudi ne za to, ali so vloge v bloški posojilnici dobro naložene ali ne. Srečen je pač tisti, ki ima dosti vlog, midva jih žalibog nimava. Dopisnik »Domoljubov« naju naj torej le v miru pusti. — Studeno, dne 6. januarja 1910. Janez Klančar, Alojzij Klančar.

n **Nova Šušica.** Pri M. Ambrožiču je bil uslužben 35letni Miha Skok iz Ilirske Bistrice, ki je bil božjasten. Dne 5. januarja ga je zopet vrgla božjast in to v trenutku, ko je bila žaga v polnem teku. Padel je tako nesrečno, da ga je žaga ravno čez polovico prežagala. Mož je seveda mrtev obležal. Pač grozna smrt!

Po drugih slov. deželah

š **Iz Brežic** nam pišejo: Zakonska Jože in Marija Vimpolšek v Obrešu se ne prestando prepirata. Pred kratkim je šla Marija Vimpolšek po hudem prepiru z možem k svoji sosedni Mariji Zupančič, s katero ste se sklenili maščevati nad Jožetom Vimpolšekom. Šle ste nad njega, ga vrgli na tla in Marija Vimpolšek je svojega moža parkrat tako hudo zbodla, da je moral v bolnišnico.

k **Iz Beljaka** se poroča: V soboto se je odigral na italijanski meji krvav dogodek. Posestnikov sin Peter Filafer je hotel iti na svoj dom, ki stoji nedaleč od meje. Spotoma ga je ustavil italijanski finančni paznik ter ga dolžil tihotapstva. Paznik ga je pozval naj mu sledi v Pontebo. Filafer pa se je branil, pač pa je bil pripravljen iti z njim na avstrijski komisarijat v Pontabel. Sedaj pa je italijanski stražnik skušal Filaferja s silo spraviti s seboj; ker pa tega ni mogel, je potegnil revolver ter ustrelil na Filaferja, ki se je smrtnonevarno zadet zgrudil. Nato je italijanski stražnik pobegnil. Filaferja so prenesli ljudje, ki so ga našli, v Pontabel, od tam pa so ga prepeljali v Beljak. Italijana so še v soboto aretirali v Spodnji Donji.

p **Trst.** Brata Jožef in Franc Blažič iz Postojne sta bila prišla v Trst. Ko sta bila, nič hudega sluteč, ob primorju, se jima je približal neki možakar ter rekel, da jima hoče pokazati dobro gostilno v starem mestu, kjer so kmalu začeli igrati karte. Ko je položil eden bratov 10 kron, drugi pa 5 kron na mizo, je pograbil prijazni vodnik hitro denar in izginil z nekim svojim tovarišem. Pred vratni pa se jima je pridružil tretji, ki je bil stal tam na straži. Oba brata Blažič sta zasledovala predrzno trojico in posrečilo se je prijeti vse tri v mlekarni v ulici Riborgo. Tički so: 17letni Jančjevič iz Belgrada, 30letni Adamovič iz Bosne in 18letni Micej iz Budimpešte.

p **Podbrdo na Goriškem.** Andrej Cenčič iz Robodišč na Kobariškem se je peljal ponoči iz Gorice v Sv. Lucijo. V vlaku je zaspal ter ni izstopil pri Sv. Luciji, ampak šele v Podbrdu, kjer se je zbudil. Šel je v čakalnico, kjer so mu zakurili in kjer je hotel počakati, da se popelje nazaj v Sv. Lucijo. Ali odpeljal se ni, pač pa so našli v jutro njegovo truplo v Bači. Cenčič je bil štirikrat zaboden, v vodi so dobili tudi odprt nož, ki mu je padel iz rane. Okoli dveh ali treh so videli na postaji nekega sumljivega človeka. Sodi se, da je Cenčič zadremal v čakalnici, si sezul čevlje, da si ogreje noge, ter da ga je spečega napadel oni neznanec, pograbil potem za vrat ter vrgel po nasipu nizdol v Bačo. Tam so dobili ga brez čevljev. Pri Cenčiču pa so našli okoli 400 kron denarja. Lopov najbrže

ni imel več časa mu jih vzeti, ali pa je bil tako preplašen, da jih ni zapazil, ko je brskal po njegovih žepih. Kdo je storilec, se ne ve; nekega sumljivega človeka so aretirali pri Sv. Luciji. Zadnje čase se je klatilo okoli Podbrda več sumljivih individuev. Morilec je imel najbrže namen, napasti uradnika na podbrški postaji ter ga usmrtiti in se polastiti blagajne, ali z uradnikom ponoči je v službi vedno še drug železniški nastavljenec, tako da ni sam; zato najbrže ni imel poguma, napasti poslušajočega uradnika.

Ameriške novice

a **Umrl Slovenci.** V Charlestonu je umrl rojak Jože Berus, doma iz Mirne peči na Dolenjskem.

a **Rojak se ponesrečil.** Dne 17. decembra l. l. je v Chimney Rocku se ponesrečil rojak Josip Kranjc. Premogovi voz ga je tako nesrečno pritisnil ob steno, da je po treh urah v groznih mukah umrl. Doma je iz Luč blizu Celja.

a **Slovenec zblaznel.** V Cuddy se je zmešalo rojaku Ivanu Janošu. Oddati so ga morali v blaznico. V Ameriki ima dva sina, v domovini pa ženo.

a **Slovenec se je ponesrečil.** V Bowerju se je v premogokopu ponesrečil rojak Ivan Cerar, 18 let star, doma iz vasi Škerjance nad Ljubljano. Vdrila se je na njega plast kamna in ga ubila. Pokopali so ga dne 22. decembra l. l.

a **Štirje Slovenci ponesrečili v premogokopu.** V Denverju, Colorado, je nastala v premogokopu eksplozija. Pri tem so se ponesrečili tudi štirje Slovenci in sicer: Juri Zupančič, 41 let star, oženjen in oče osmih otrok, Nikolaj Milišič, Franc Gostiša in Alojzij Zokkar.

a **Slovenec zmrznil.** V Ely, Minnesota, je 25. novembra l. l. zmrznil Slovenec Janez Kobas, doma z Gorenjskega.

a **Rojaki umrli.** V Fowerju, Minnesota, je umrl Franc Tancig, doma iz Metlike. — V Baggaley je pa umrl rojak Fran Božič, doma iz vasi Veniše, fara Leskovec, na Dolenjskem.

Po svetu

Slovenski zrakoplovec Rusjan ponesrečil. V ponedeljek se je dvignil slovenski zrakoplovec Rusjan v Belgradu s svojim letalnim strojem v zrak kljub precejšnemu vetru. Plul je od belgradske trdnjave do en kilometer oddaljenega železniškega mosta preko Save. Pri povratku pa je močan zračni sunek stroj prevrnil ter je Rusjan padel iz visočine 20 metrov na trdnjavski okop ob zgornji utrdbi. Umrli je vsled težkih poškodb že po nekoliko minutah.

Agitujte od hiše do hiše za „Slovenski Dom“.

Črna smrt. Iz Harbina prihajajo grozne vesti o vedno večjem razširjanju kuge. V kitajskem predmestju leži več sto ljudi, bolnih na kugi. Ker je nemogoče sproti pokopavati mrliče, jih mečejo na cesto, kjer trohne in gnijejo na solncu. V vsaki hiši je skoro ena ali več oseb bolnih na kugi. Zdravstvene odredbe so popolnoma nezadostne. Kuga se naznansko hitro razširja. Širi se že tudi v evropski del mesta. Ker je v Harbinu zelo živahen trgovski promet in zapuščajo Kitajci ter Evropejci vedno bolj mesto, je nevarnost, da se kuga zanese v evropsko Rusijo.

Tovarna za smodnik zletela v zrak. V San Martinu v bližini Buenos Aires je eksplodiral v tovarni smodnik. Tovarna je popolnoma razdejana. Dosedaj so potegnili izpod razvalin 12 mrtvih, pogrešajo pa še več delavcev, ki so se najbrže tudi ponesrečili.

Brez glave pokopan. Na Tirolskem so pokopali te dni nekega moža z imenom Rieser brez glave. Glavo je bil namreč prodal še, ko je živel, nekemu zdravniku, ki mu je za njo plačal celih 1500 K, ker je bila nenavadno velika.

Red za deset in pol milijona. Papež je podelil vojvodi Norfolškemu, vodji angleških katoličanov in najvnetejšemu nabiralcu petrovega vinarja, red zlate ostroge. V 30 letih je nabral vojvoda Norfolški, večidel pa dal iz svojega deset in pol milijona kron. Daroval je po 50.000 do 300.000 K na leto, letos pa je bil njegov dar tako sijajen, da se je čutil papež primoranega oddolžiti se mu z redom. Kakor se vidi, letos se ne bo lakote v Vatikanu, dokler ne zmanjka takih kalinov, ki sedajo na zlate ostroge.

Atentat na ženo. Delavec Al. Ajesky, ki je živel s svojo ženo Josipino v nesrečnem zakonu, zaradi česar ga je pred nekaj dnevi zapustila, jo je napadel predvčerajšnjem na Dunaju na cesti in oddal na njo strel iz revolverja. Zadel jo je v glavo in jo smrtnonevarno ranil. Nato je obrnil orožje na samega sebe, pa se je lahko poškodoval na glavi. En stražnik in več gledalcev so morali vzeti morileca v svojo sredo, da ga ni razjarjeno občinstvo linčalo. Ženo so prenesli umirajočo v bolnišnico.

Eksplodizija dinamita. V mestu El Paso v Mehiki je v nekem rudokopu eksplodirala večja zaloga dinamita in več rogov popolnoma razrušila. 20 delavcev je zasutih v rudokopu. Najbrže se ponesrečenci ne bodo mogli rešiti.

Zastrupljenje v cerkvi. Iz Petrograda poročajo: V Petershofskem okraju je obbolelo po obhajilu v vaški protestantski cerkvi 32 oseb. Dognali so, da je nalil cerkvenik v kelih mesto vina pomotoma neko mešanico žveplene kisline. Tri osebe so že umrle.

Usodepolna zamena. Iz Barcelone se poroča: V ječah v Figneras sta začeli streljati pred nekaj dnevi zvečer dve patrolji

druga na drugo. Poveljnika patrolj sta bila namreč mnenja, da hočejo jetniki uiti. Razvila se je prava bitka, v kateri je padel en podčastnik, ranjen pa je bil en stotnik in en vojak. — To vest, ki prihaja naravnost iz Barcelone, je treba sprejeti z vso rezervo, zakaj v očigled napetim razmeram je zelo verjetno, da ta boj ne temelji na zanoti.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Listnica uredništva.

J. Z., kmet iz vaške okolice. Hvala za vaše pismo. Vašim željam bomo po možnosti ustregli. Lista za sedaj še ne moremo povečati, čeprav bi ga radi. Odvisno je to edinole od naročnikov. Če bo število naročnikov naraščalo, se bo zvečal tudi list. Nabirajte torej prav pridno nave naročnike. Pozdrave in srečno Novo leto!

Majhno posestvo

hiša, hlev, kozolec in 4 orale najbolj rodovitne zemlje v Ljubljani, Trnovsko predmestje, se iz proste roke radi preselitve po primerni ceni proda.

Poizve se pri lastniku v Ljubljani, Opekarska cesta na mitnici. 13

Ljubljanski Zvon

kompletni letniki 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909 in 1910 nevezani, popolnoma novi in neprerezani, se dobivajo

po izredno znižani ceni
vsak letnik po 4 krone.

Izdajateljstvo in založništvo
„Ljubljanskega Zvona“.

Priporočljive knjige.

Vsem, ki bi radi brali kaj dobrega in mikavnega, priporočamo sledeče knjige:

Rdeči smeh, spisal Leonid Andrejev. V tej povesti so popisane vse strahote krvave vojske med Rusi in Japonci. Le kdor to knjigo prebere, spozna, kakšna je bila ta grozna in velikanska vojska. S pošto poslana velja ta knjiga 1 K 60 vin.

Aleš iz Razona, spisal Ivan Cankar. To je ena najlepših povesti iz kmetskega življenja, kar jih imamo Slovenci. Vsakdo jo bo rad bral z velikim veseljem. S pošto poslana velja ta knjiga 1 K 70 vin.

Brodovski odvetnik, spisal Beneš Šumavsky. Ta povest podaja zanimivo in pretresljivo sliko iz narodnega življenja in kaže, kako ena nemška žena svojega moža in ves kraj v nesrečo spravi. S pošto poslana velja ta knjiga 1 K 70 vin.

Mali lord, spisal F. H. Burnet. To presrečno povest so ocenjevalci imenovali knjigo veselja. Dejanje te povesti je nad

vse zanimivo in popisani so tako mični dogodki, da ima pravi užitek, kdor to krasno povest prebere. S pošto poslana velja 1 K 80 vin.

Najhujši sovražnik, spisal Rado Mur-nik. Navadno so podučne knjige dolgočasne. Ta knjiga pa je podučna in obenem zabavna. Popisane so v njej nalezljive bolezni, ki uničujejo toliko naših ljudi. Iz knjige se lahko naučiš spoznati te bolezni in se jih ubraniti. Vse je pa tako šegavo popisano, da ne veš, ali bereš podučno delo, ali veliko smešnico. S pošto poslana velja ta knjižica 70 vin.

Vse te knjige so na prodaj v »Narodni knjigarni« v Ljubljani.

Žrjne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	80
1 " " " II. " . . .	1	40	1	60
1 " " " III. " . . .	1	20	1	40
1 " telečjega mesa . . .	1	60	2	00
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	1	80	1	90
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	00
1 " koštrunovega mesa . . .	1	10	1	50
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Praščiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	70	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	60
1 " masti praščičje . . .	2	10	2	16
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	96
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	00
1 " sala . . .	1	90	2	00
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	—	2	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	1	90	2	10
1 jajce . . .	—	08	—	09
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	2	87	3	10
1 piščanec . . .	1	30	1	60
1 golob . . .	—	46	—	50
1 raca . . .	2	20	2	40
1 gos . . .	5	—	6	50
1 kapun . . .	3	—	3	50
1 puran . . .	7	—	7	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	38	—	—	—
100 " " " " 2 . . .	37	20	—	—
100 " " " " 3 . . .	35	40	—	—
100 " " " " 4 . . .	34	40	—	—
100 " " " " 5 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	29	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	26	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	38	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	28	—	—	—
1 l fižola . . .	—	22	—	30
1 " graha . . .	—	36	—	42
1 " leče . . .	—	30	—	38
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	23	00	—	—
100 " rži . . .	17	60	—	—
100 " ječmena . . .	17	20	—	—
100 " ovsa . . .	19	40	19	—
100 " ajde . . .	17	—	—	—
100 " prosa belega . . .	17	50	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze, nove . . .	13	60	—	—
100 " krompirja . . .	8	00	9	—
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 10— do 12 K				
Cena mehkeemu lesu 8 do 8-50 K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
voz sena . . .	5	—	7	50
" slame . . .	4	50	7	50
" stelje . . .	2	80	3	00

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

Kmet si je pogladil mokre lase na sencih ter zamežiknil. Videlo se je, kakor da se pripravlja za odgovor. Predno je pa besedo iz sebe spravil, je zopet začel govoriti mežnar.

»Tako bi lahko postali tudi taboritski duhovniki kardinali... Bog nas obvaruj! Duhovniki! Strie, kakšni duhovniki so — brez tonzure, bradati, neobriti, umazani!« Pljunil je. »Duhovniki brez ornata, brez sveč! In sveto olje in kadila, to naj bi Antikrsti iznašel, pravijo! In takim ljudem naj se verjame? In — in — mašo berejo na skednjih, da celo na tnalji; to je vendar nezaslišano, strie. In če imaš otroka, ti ga krste v potoku ali v ribniku. Morda celo v luži. To so njihove novotarije. In če umreš, te pokopljejo v gozdu, kakor mrhovino, brez blagoslovljene vode, brez molitve.«

Stresel se je od gnusa in dvakrat kihnil. Ni zapazil, da je bilo njegovo govorjenje mladi nuni jako mučno. Samo kmeta je gledal ter se v mislih jezil, da ta tepec na vse to molči in mu ne pritrjuje, da je morda ravno takega naziranja, kakor surovi, divji Taboriti. Že je hotel znova začeti, ko se oglasi za hrastom proš:

»To je mejnik! Oni hrast je, o katerem so nam včeraj pravili.«

Ko je to govoril, je stal na prstih, da so mu meča otrpnila ter se začela tresti. Desnico s razkrcenimi prsti je držal kvišku in je tako dosegel vsekano znamenje križa, ki je bilo do polovice zopet zaraščeno. Zraven njega je bilo mejno znamenje: sedem velikih, v deblo zabitih žeblicev.

Prošt se je nekako oddahnil, ker niso zgrešili mejnega drevesa. Poznalo se je to tudi na njegovem glasu, ko se je zopet spustil na nogo in zadovoljno rekel:

»Kmalu bomo torej na nadškofovem svetu. In po njegovem pridemo na posestvo gospoda rožemberškega. Deo gratias!«

Mežnar je pustil kmeta ter stopil k drevesu, da si ogleda mejno znamenje. Veselo se vskliknil:

»Amen! Daj bog!«

Ta »Amen« se je glasil popolnoma drugače, kakor ga je sicer pel kot mežnar pred oltarjem.

»Čakaj, grem še k ribniku. Poiskati hočem stezo, katero so nam včeraj opisali. Moram se prepričati. Ti pale naprej!« Zadnje besede je izgovoril tiho ter z očmi pokazal na kmeta.

II.

Stari kmet je še vedno stal pri svojih konjih, ki so zmučeni klonili glave proti tlam ter pomežikovali. S komolcem se je naslonil na sedlo proštovega konja in žalostno gledal proti strani, odkoder so prišli.

Le nerad je bil tu in mrzelo ga je, da je moral tako daleč od svojega doma. Premišljeval je, kam ga bo proš še zavlekel. Včeraj so prišli popolnoma nepričakovano na njegovo osamelo posestvo. Prošt mu je zaukazal, naj jim posodi svoje konje in jih del pota spremi ter streže konjem.

Posodil jim je konje ter jih velik del pota spremil. Toda niso šli od vasi do vasi, temveč vedno mimo, po polju, po samoti; njemu pa niso dovolili, da bi se vrnil. Kmet je šele zdaj verjel, kar je prej slišal o proštu, katerega so se podložniki v samostanskih vaseh bali: kako strog je bil, kako natančno je na to pazil, da se ni nikomur pregledala niti ena ura tlake, odpustil niti en vinar, niti eno jajce od desetine. Za vse to je kmet prav iz srca privoščil proštu vse te neprilike in težave in z veseljem je včeraj zvečer gledal, kako malo je proštu dišal

slabi kruh in čista voda. Natihoma se je opatu smejal, ko je videl, kako zelo je pogrešal staro, dobro obležano pivo, drago vino in zabeljene, tečne jedi, in ko je na to mislil, kako kmalu mu bo splahne! debeli podbradek in filnik.

Kaj ima proš zdaj od tega, je mislil kmet pri konju, da je pred leti klical svoje podložnike pred se, vse tiste, ki so šli v Hustnik, Sobjeslav in drugam poslušat pridige mojstra Jana iz Husincea. In kaj ima zdaj od tega, da je divjal na prižnici, vse tiste preganjal ter jim grozil, ki so iz Vlašina, iz Ledeča začeli hoditi k zborovanjem v Behinj, na goro Tabor, v Vožice na Vočjo goro in drugam. Teh gnusobnih sestankov in teh pregrešnih shodov, kakor jih je proš imenoval, ni mogel preprečiti. In zdaj!

Beži. In če se bo uresničilo, kar pridigujejo taboritski duhovniki, da ne bo ne desetine, ne tlake, ne dosmrtnega mita, da bodo vsi ljudje gospodje, plemenitaši, kmetje enakopravni, vsi ena občina, vsi bratje — pravijo, da je v novem mestu Taboritov že tako — tedaj ne bo več gospodov, ne visokih duhovnikov, in naš gospod proš bo tudi ...

In ta stari mežnar naj bi raje molčal! Naj ne psuje in ne govori o večnem ognju!

Škodoželjno je gledal prošta, nekdanj tako mogočnega gospoda, kakor previdno je lezel v svojem blatnem kožuhu po pobočju, kako se je majal, roke razprostiral, da ne pade, kako je brodil po blatu ter iskal pota ...

Tudi mežnar je nekaj časa gledal za proštom, nato se je obrnil k mladi nuni. Sedela je kakor prej, zamišljena in potrta. Sedel je zraven nje ter jo začel zgovorno in prijazno tolažiti, češ, da gredo po pravem potu, da se proš ni zmotil in da najde zdaj pot, po katerem bodo še pred solničnim vzhodom dospeli do radoniške trdnjave. Tam se bodo lahko pri dobrih proštovih prijateljih do večera spočili. Počitka ona najbolj potrebuje, tam pa dobe ležišče in toplo hrano.

Nuna se je tresla od utrujenosti in mraza ter ga z napol zaprtimi očmi poslušala, kakor da bi ji pravil pravljice. Zaželela si je suhe, gorke izbice, kjer bi se mogla odpočiti, sama, popolnoma sama, v miru in tihoti, v varnosti ... Starec ji je vse to dobrohotno obljuboval, a sam se je tresel v ostrem, mokrotnem mrazu, da so se mu oči solzile. In ko je hihajoč prenehal, je privzdignila nuna glavo, se plašno okoli ozrla ter z zamolklim glasom vprašala, ali pridejo do Radonie, ali jih ne zasledujejo ... Besede »Taboriti« si ni upala izpregovoriti.

»Ti niso za nami! Hodimo po velikih ovinkih, in ti, ti pikardi,« starec se je zopet razjezil, »ti prav gotovo kje razdirajo cerkve in zupnišča. Toda tu ni nič, tu je vse mirno. Poglejte,« in pokazal je z roko, rdečo od mraza, »tam to božje znamenje! Ne bilo bi ga, če bi bilo tukaj ravno tako, kakor drugje.«

Nuna se je komaj zmenila za božje znamenje, ki je brez določenih kontur štrlelo v sivo jutranjo meglo. In zopet je naslonila glavo na hrbet na vraskavo deblo starega hrasta. Toda v istem trenutku se je zopet vzravnala. Mežnar se je prestrašeno prihulil, zitegnil vrat ter poslušal. Kmet je hitro stopil od konj in šel nehote do obrobka gozdička. Jutranji veter je prinašal do njih nerazločne glasove. Naglo in nepričakovano so zadoneli, razpršili se ter se razgubili v daljavi, v tihoti, ki se je razprostirala po polju. Kmalu so se pa zopet zaslišali: nekako oddaljeno petje, katerega je pela večja množica. Vedno bližje so prihajali glasovi, napev se je glasil ostro, trdo, turbo, toda v tem jutranjem miru in tihoti, v tem jutranjem svitu tudi ginljivo. In že so zagledali mračne sence na poljih, toda še daleč od božjega znamenja. Ta množica tam je pela.

Pri iskanju steze je prišel proš do ribnika. Njegova jeklenosiva gladina je od jutranjega vetra rahlo valovila. Obenem z valovi se je razširjal od brega do brega tudi prvi medli svit, ki je vidno naraščal. Iz mraka se je začel tudi vzdigovati stegnjeno vrhovje, daleč za ribnikom, od juga proti zapadu. Nekak gozd se je tam temnil kakor dolga črta.

(Dalje prihodnjič.)

Izjava.

10

Podpisana Gavtroža Uršula, posestnica v Obriji št. 1, izjavjam, da je neresnično, da bi se v gostilni Uršule Marn, posestnice in gostilničarke v Šmartnem ob Savi, koga našuntalo, da je meni namazal s tinto hišo. Tozadevno žalitev, katero sem izrekla dne 20. decembra 1910 proti Uršuli Vranič, tem potom preklicujem.

OBRIFE, dne 7. januarja 1911.

Gavtroža Uršula.

Vabilo

k

I. rednemu občnemu zboru Kmečke posojilnice in hranilnice na Jgu,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
kateri se vrši

dne 29. januarja 1911 ob 3. uri popoldne
v uradnih prostorih posojilnice.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1910.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

IG, dne 9. januarja 1911.

Načelstvo.

Ako bi v navedenem času in ob navedeni uri občni zbor ne bil sklepčen, vrši se občni zbor čez pol ure popolnoma veljavno, neglede na število udeleženi članov.

12

V. letnik

Slov. trg. društvo „Merkur“ v Ljubljani

je izdalo

Trgovski koledar

za leto 1911

Koledar je trgovcem in sotrudnikom nepogrešno potreben

Cena 1 K, po pošti 1 K 20 v.

Dobiva se pri društvu in vseh knjigarnah.

V. letnik

Kri! in dober zajutrk dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pije **SLADIN**,

Zdravje! to je **dr. pl. Trnkóczyja SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 7. januarja 1911.

Gradec: 86, 34, 26, 48, 23.
Dunaj: 84, 89, 75, 59, 78.

Dvignjene v sredo, dne 11. januarja 1911.

Brno: 31, 37, 85, 29, 57.

Slovenci,
podpirajte narodno podjetje!

Najcenejše vsakovrstne stroje, kakor: mlatilnice, čistilnice, gepelne, reporeznice, slamoreznice, kosilnice „Deering“, obračevalnice in grablje za seno, stiskalnice za sadje in grozdje, brzoparilnike, bakrene kotle za žganje najfinejše vrste v vseh velikostih, sesalke za vino, vodo in gnojnico, železne blagajne razpošilja prva znana veletrgovina z železino

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta šte. 1.

Ponudbe vsak čas na razpolago. 20

JULIJ MEINL

veležgalnica kave

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7.

Julija Meinla kavna

zmes je najfinejša, kar kave sploh pride na trg.

Šupite enkrat za

poizkušnjo!

8 III

OREHOVE TROPINE

kot najboljšo, najzdatnejšo in najcenejšo krmo mlečni živini, konjem in prešičem priporoča tovarna olja

M. IVANČIČ
v Medvodah.

Orehove tropine vsebujejo 56% proteina in maščobe, torej trikrat več kakor pšenični otrobi. Cena zmletim tropinam je **K 18**— za 1.0 kg z vrečo vred. 15

Zahtevajte vzorce in navodila.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopeje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe bodisi za življenje, proti požaru, proti vlonu ali pa proti razbitju stekla in ogledal le pri njej. — „BANKA SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. — Banka „Slavija“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanje in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54.000.000—, jamčijo za popolno varnost. C stega dobčka je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861.

Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“, vzajemno zavarovalne banke v Ljubljani.